

Workshop : Romantik und Modernismus - Postmodernismus

Autor(en): **Bolckmans, Alex**

Objektyp: **Article**

Zeitschrift: **Beiträge zur nordischen Philologie**

Band (Jahr): **19 (1991)**

PDF erstellt am: **17.07.2024**

Persistenter Link: <https://doi.org/10.5169/seals-858337>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Inhalten der Zeitschriften. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern. Die auf der Plattform e-periodica veröffentlichten Dokumente stehen für nicht-kommerzielle Zwecke in Lehre und Forschung sowie für die private Nutzung frei zur Verfügung. Einzelne Dateien oder Ausdrucke aus diesem Angebot können zusammen mit diesen Nutzungsbedingungen und den korrekten Herkunftsbezeichnungen weitergegeben werden. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. Die systematische Speicherung von Teilen des elektronischen Angebots auf anderen Servern bedarf ebenfalls des schriftlichen Einverständnisses der Rechteinhaber.

Haftungsausschluss

Alle Angaben erfolgen ohne Gewähr für Vollständigkeit oder Richtigkeit. Es wird keine Haftung übernommen für Schäden durch die Verwendung von Informationen aus diesem Online-Angebot oder durch das Fehlen von Informationen. Dies gilt auch für Inhalte Dritter, die über dieses Angebot zugänglich sind.

Workshop: Romantik und Modernismus – Postmodernismus

Intresset för denna arbetsgrupp var stort och den hade genomsnittligt ungefär 25 deltagare. Själva slutdiskussionen däremot fick betydligt mindre anslutning. Orsaken kan tänkas vara det disparata programmet: 12 föredrag med ämnen som sträckte sig från isländsk, norsk och svensk romantik över svensk nyromantik och finlandsvensk modernism till modern dansk lyrik och nuvarande norsk prosa. Förvisso ett omfattande och svåröverskådligt program.

T. Rönnerstrand belyste förhållandet mellan språk och tystnad och påvisade att det inte bara spelar en roll för postmodernismen, enligt Hassans argumentation, utan också under romantiken och senare. P. Houe sökte spår av romantiska element i Bo Green Jensens lyrik. O. Hageberg argumenterade för att romantiken varit en fruktbar impuls för modern norsk lyrik. A. Masát talade om det idealistiska och utopisk-romantiska särskilt hos D. Solstad. N. Ingwersen påvisade romantikens sprängda ramar. Han illustrerade hur de romantiska texterna uppvisar medvetenhet om det nya och disparata inom denna sista helhetsuppfattning. Dagny Kristjánsdóttir och Jonas Kristjánsson talade båda två om Jónas Hallgrímsson. P. E. Ljung dokumenterade Almqvists ständiga sökande efter nya möjligheter, vilket förklarar de nuvarande kritiska strömningarnas intresse för honom. R. Holmström förklarade det romantiska i Hagar Olssons första verk: ingivelsen, irrationalismen, diktarrollen och återopade sig på hennes dagbok. A. Lombnæs försökte definiera Wergelands diktarinpiration och L. A. Ingalsbe behandlade ingående O. Hanssons systematiskt uppbyggda bildspråk. J. E. Tammany slutligen talade om kvinnans självkänsla och om de existentiella mötena mellan man och kvinna hos Ibsen, Strindberg och Ingmar Bergman.

Niels Ingwersen inledde sitt föredrag med den träffande anmärkningen att det på kongressen fanns två grupper av deltagare: de som vill fördjupa den nya – om man så vill den postmodernistiska – synen på romantiken och de som vill förklara denna syn. Arbetsgrupp no 7 tillhörde den andra gruppen.

I slutdiskussionen togs inga definitioner upp, men en av de inledande anmärkningarna gick ut på att vi i Göteborg hade låtit modernismen börja med genombrottet och att gränsen för romantiken nu hade skjutits fram till 1900-talet. Med hänsyn till disparatheten inskränkte slutdiskussionens deltagare sig till några stickord, ett kanske improvisatoriskt arbetssätt som i alla fall fick tungorna i rörelse. Stickorden var: världens oläsbarhet, fragmentering och helhet, utopitänkandet, de labyrintiska texterna, intertextualitet och diktarrollen.

På nuvarande stadium är det omöjligt att komma fram till någon transepokal karakteristik, blev det sagt. Det bevisades ingående med en diskussion om tyst-

naden som postmodernistisk karakteristik, vilken är oanvändbar om den inte modifieras starkt. Förväntningshorisonterna under olika tider och följderna därav för våra tolkningsförsök diskuterades också: den postmoderna synen slår ned på andra moment än man gjorde förut.

I samband med utopitänkandet framkastades idén att det mycket väl kunde tänkas att olika synpunkter fanns förenade i en och samma författare: Almqvist visar ju metafysiska, men också liberalistiska och realistiska drag. Intertextualitet har alltid värderats mycket olika; som något negativt, preciöst, men å andra sidan också som något mycket positivt, t.ex. i modernismen och postmodernismen. I grunden bevisar det bara att vår texttolkning förändrar sig ständigt: vi tolkar på olika sätt i olika tider och själva våra tolkningsåsikter är ofta oklara för oss själva.

Alex Bolckmans, Gent

OTTO HAGEBERG, OSLO

Romantiske drag i moderne norske dikt

I eit av plenumsforedraga seinare på konferansen skal Asbjørn Aarseth ta opp emnet «Når tok romantikken slutt i nordisk litteratur?» – I det utleverte, stensilerte abstract-materialet konkluderer Aarseth med å påstå at «romantikkens avløsning kommer for alvor med modernismen omkring 1. verdenskrig». Heilt til slutt i abstractet heiter det at «i og med modernismens erobring av Parnasset ble romantikken fortrent til populærlitteraturens sfære».¹

Aarseths tankar her korresponderer med det han skriv i det store arbeidet om *Romantikken som konstruksjon*, som kom ut i bokform i 1985.

Eg har ikkje meldt meg på med mitt mykje enkle innlegg for å ta opp ein polemikk mot Asbjørn Aarseths synsmåtar. Dei skal diskuterast i eit anna forum. Men dei gjev likevel eit forlokkande godt utgangspunkt for ein som vil markera eit heilt anna syn, og det vil gjerne eg. Slik eg ser det og forstår det, lever romantikken – *i eigenleg meining* – i beste velgåande den dag i dag – eg skal ikkje seia overalt, men i alle fall i Noreg, og i alle fall innanfor norsk lyrikk.

Arven frå romantikken har vore den mest vitale og kreative åndelege impuls i norsk lyrikk frå Wergeland til i dag. Dei romantiske impulsane var svært sterke tidleg i dette hundreåret, hos lyrikarar som t.d. Olav Nygard og Alf Larsen, og også hos ein Kristofer Uppdal som somme vil kalla vår første modernist. Min

¹ Sje Aarseths bidrag til denne boka s. 357–366.